

Makale Gönderilme Tarihi: 07.06.2018 – Makale Kabul Tarihi: 29.06.2018

NAHİT ULVİ AKGÜN'ÜN ŞİİRLERİNDE OTOBİYOGRAFİK İZLER

*Nurgül GÜRİSOY**

Özet

Romantik Türk şairi olarak anılan Nahit Ulvi Akgün daha çok lirik şiirleriyle tanınır. Şiirlerinde her zaman yaşama sevincini hissettirir. İlk şiirlerinde görünen romantik etki daha çok bireyselliğin izleklerini gösterir. Daha sonra toplumcu şiire yönelir ve kendine göre bir toplumsallık oluşturur. Hiçbir zaman meydan şairi olmamıştır. Ona göre şair kendi kişiliği ile toplumu anlatır. Yaşamın bütün olumsuzluklarına rağmen şiirin sonunda, tutunabileceği bir güzellik bulur ve pozitif bir pencereden dünyaya, akıp giden zamana yeniden umutla katılır. Şiirlerinde daha çok İzmir insanına ve yakın çevresine yer verir. İzmir onun şiirinin en önemli simgesidir. Makalenin giriş bölümünde kısaca şairin yaşamı, şiiri ve kitaplarından bahsedildikten sonra şiirinde yer alan otobiyografik izler incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nahit Ulvi Akgün, Şiir, Otobiyografi, İzmir.

AUTOBIOGRAPHICAL TRACES IN NAHİT ULVİ AKGÜN'S POETRY

Abstract

Nahit Ulvi Akgün, in being remembered as a romantic Turkish poet, is known best for his lyric poetry. His poetry wafts with this love of life. His initial works reflect more his road to individuality than they do love. He was never a populist poet. In his view, a poet is one who depicts society through her/his own identity. His poetry ultimately finds a sense of beauty upon which he clung onto in the face of drudgery—a beauty that gave a positive glimmer of hope to the world, and to the ever drifting sands of time. His poetry largely focuses on the people of and/or close to İzmir. İzmir is his most important symbol throughout his works. Autobiographical traces of his poetry were examined after the poet's life, poetry and books brief were referred in introduction of article.

Keywords: Nahit Ulvi Akgün, Poetry, Autobiography, İzmir.

* Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Lisans Üstü Öğrencisi, Giresun. nurgulgursoy94@gmail.com

1. Giriş:

1.1. Nahit Ulvi Akgün

Türk şiirinin önemli simalarından olan Nahit Ulvi Akgün, 29 Eylül 1918 tarihinde Muğla'nın Milas ilçesinde dünyaya geldi. Çocukluğunun bir bölümünü Milas'ta geçirdikten sonra 1930'lu yıllarda, eğitiminin devamı için ailesiyle birlikte İzmir'e taşındı. Ortaokul ve liseyi İzmir'de tamamlamasının ardından üniversite öğrenimine başlamak amacıyla 1938-39 senesinin ders döneminde İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesine kaydoldu. Bu süreçte yakalandığı beyin zarı hastalığı nedeniyle fakülteye başlayamadı. Yaklaşık 4 yıl süren tedavisinin olumlu sonuçlanmasıyla sağlığına kavuştu ve eğitimini sürdürmek için İstanbul Üniversitesi'nin Türkoloji bölümüne kayıt yaptırmak istedi. "Ancak, İzmir'den dostu olan Samim Kocagöz'ün: 'Türkoloji Bölümü'nde hiçbir şey öğretmiyorlar, öğrendiğim yalnızca Arapça ve Farsça... Sen en iyisi Felsefe Bölümü'ne kayıt ol! Dünya görüşün değişsin, gelişsin' şeklindeki telkiniyle felsefe bölümüne girdi" (Er 1998: 12).

1948 yılında askerlik görevine başlayan Nahit Ulvi, 1950'de terhis olunca İzmir Alsancak'ta açılan Özel Türk Koleji'nde müdür muavinliği ve Türkçe öğretmenliği görevinde bulundu. Üniversiteden sınıf arkadaşı olan Melahat İli ile 1952 yılında evlendi. 1955'ten 1957'ye kadar Karşıyaka Halk Kütüphanesi'nde müdürlük yaptı ve 1957'de psikoloji öğretmeni olarak İzmir'in Ödemiş ilçesine ataması gerçekleşti. Bu okuldaki görevini sürdürürken, Milli Eğitim Müfettişinin okul idaresine bildirmesiyle edebiyat derslerini de okuttu. İzmir Karşıyaka Erkek Lisesi ve İzmir Atatürk Lisesinde de öğretmenlik yapan Nahit Ulvi, 1978'de emekliliğe ayrıldı. Emeklilik döneminde kendini tamamen sanatına adadı.

Görünüm ve karakteriyle asli mekânın kentler olduğunu hissettiren Nahit Ulvi, kent meydanlarında ve edebi dost meclislerinde bulunmaktan çok hoşlanırdı. Plânlı bir yaşam tarzını benimseyen şairin her anı dakikaların içinde gizliydi. Okumayı bir tutku hâline getirmişti. Özellikle şiir okumak onun için çok kıymetliydi. Bir dönem İzmir Radyosu'nda Şiir Saati adlı programı sundu. Birçok şiire imza atan şair, ardında onun adını yaşatacak toplam 9 şiir kitabı bırakarak 12 Kasım 1996'da yaşama gözlerini yumdu.

1.2. Şiiri

Yaşama romantik bir pencereden bakarak sanatını oluşturan Nahit Ulvi Akgün 1945'te Mehmet Serpin ile beraber "*Sebep*" adlı ilk şiir kitabını yayımladı. "Daha sonraları kendisine kitaplarıyla ilgili sorular yöneltildiğinde, söz konusu bu kitabını yok saydı. Bahse değer görmedi. Sebebi de 'Sebep' di. Yani ortak kitap olması, aynı zamanda da ilk şiir denemelerinin yer almasını gösterdi. İlk şiirlerinde var olan romantik bakış açısı "Evren Türküsü" adlı şiir kitabıyla farklılaşır. Bu şiirlerinde evreni felsefik bir yorumla irdeler. Daha sonraki şiirlerinde ise üslubunu değiştirmeden toplumu anlatır. Çevresinde akıp giden yaşamı seyrederken sıradan insanı en iyi şekilde gözlemler. Onun şiirlerinde daha çok İzmir'in insanları yer almaktadır. Kordon boyunca görünen insanlığın ardını düşünen şair, zengin veya yoksul durumda olanların, daima görüldüğünün aksine göstermemek istediklerini anlatır. Bu durum bir umutsuzluk hâli gibi belirse de şair her zaman şiirin sonunda yaşama sevincini hissettirir.

Nahit Ulvi Akgün'ün "ilk şiiri İzmir'de yayımlanan Akın gazetesinde (1936) çıktı. İlk ürünlerinde hece ölçüsünü kullandı, sonra modern şiire yöneldi. Servet-i Fünûn -Uyanış, Yücel, Değirmen, Kova, Varlık, Yeditepe, Kaynak dergilerinde yazdı. Evren Türküsü (1966) kitabıyla Türk Dil Kurumu 1967 Şiir Ödülü'nü aldı" (Işık 2004, 90).

Bir dönem Garip akımından etkilenen şair, “Dul Ümmünün Yası” adlı şiiriyle Salah Birsel’in “Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu” adlı kitabında eleştiri oklarına maruz kalır. Kitapta geçen ifadeler şöyledir:

“Bu şiir Nahit Ulvi'nin ikide bir:

- Ben Türk edebiyatına öküzü sokmuş ozanım. Demesine de yol açar. Bunu ağzına öyle sakız eder ki, bir gün Salah Birsel artık dayanamayacak ve ona şöyle diyecektir:

- Sen zaten Türk edebiyatını ahıra çevirdin” (Birsel 2013: 180).

Şiirde sarı ineğe ağıt yakılmıştır. Birsel’e göre Nahit Ulvi şiirine öküzü sokarak, Türk edebiyatını ahıra çevirmiştir. Nahit Ulvi’ye göre ise Birsel şiirdeki sarı ineği, öküz yapmış ve işlediği temayı esprisine uydurmaya çalışmış ama uyduramamıştır.

Nahit Ulvi Akgün “insanı toplum içinde ele alan, ancak toplumsal dengesizliklerin tedirgin ettiği ferdi bütün boyutları ile kapsamayan bir muhtevayı, daha çok tabiat-insan münasebetlerine ağırlık vererek sürdürür. Okunup geçilen, pek göze batıcı olmayan, tek tek durumlar, zaman parçaları üzerinde duran bir şairdir” (Kutlu 1977: 89).

Nahit Ulvi Akgün’e göre şiir şairi tarafından halka okunmalı ve sevdirmelidir. “Türkiye’de ilk ‘sesli şiir sergisi’ni açan odur.” (Doğan 1998: 173) Romantik şiirden toplumsal şiire yönelince toplumcu şairi ve şiir çizgisini şu şekilde belirler: “Günümüz Türk şiiri çok yönlü ama bu yönlerin birleştiği nokta toplumsal olmalı. Bireyselliği toplumu yansıtan bir olay olarak alıyorum. Toplumdan alınan sevinç, keder ve acıyı kendi potasında eriterek kişisel rengini verebilen şairdir, toplumsal olan” (Er 1998: 17).

1.3. Şiir Kitapları¹

I. Üç Gönül (Mehmet Serpin – K. Çatıkkaş ile birlikte) (1937)

II. Leyla (1937)

III. Irgat (1942)

IV. Sebep (Mehmet Serpin ile birlikte) (1945)

V. Birisi (1955)

VI. Karanlıkta Bir Ağaç (1960)

VII. Gerçek Düş (1965)

VIII. Evren Türküsü (1966)

IX. Ağaçlar Uyanınca (1971)

X. Eksilen Gökyüzü² (1980)

XI. Güneş Açınca (1984)

¹ 2000 yılının Ağustos ayında bütün şiirleri “Birisi” adı ile kitaplaştırılır.

² Evren Türküsü ve Gerçek Düş adlı kitaplarına yeni şiirler ekleyerek Eksilen Gökyüzü adıyla yayımlamıştır.

XII. Yolunuzun Üstünde Bir Adam (1991)

2. Otobiyografik İzler

2.1. Aşk

Üniversite eğitimini tamamlamak için geldiği İstanbul'da kısa zamanda geniş bir çevre edinen Nahit Ulvi Akgün, bu dönemde sınıf arkadaşı olan Melahat İli'ye karşı yakın bir ilgi duymuştur. Bu ilginin derecesi zamanla yükselmiş hayranlıktan aşka dönüşmüştür. Onun aşk şiirlerinin en mühim nesnesi Melahat İli'dir. Şiirlerinde yer alan aşk duygusu bir arayışın ürünü olmakla birlikte minneti ve mutluluğu da yansıtmaktadır. Ortak bir sanat eseri olması sebebiyle yok saydığı ilk şiir kitabı *SebeP*'i sadece onun için imzalamıştır. Melahat İli bu imzalı kitap verme hadisesini şöyle ifade etmiştir: “Koridorda yanıma yaklaştı. Daha önceden imzalamış olduğu kitabımı uzattı. Bana imzalı kitabını verdiğini kimseye söylememem hususunda sıkı sıkı tembihledi. Uzun bir beraberliğe gidecek yolun başlangıcıydı belki de...” (Er 1998: 13).

Nahit Ulvi'nin yaşamındaki saadet ortamını sağlayan kişi Melahat İli'dir. Sevilen kişi tarafından ilgi görüyor olmak dayanılmaz bir sevinç eşiğine ulaşmış kişinin gözyaşlarına neden olur. Nahit Ulvi'de “Melâhat'a” adlı şiirinde sevinçten ağlamak ya da kalbinde hissettiği o güzellik duygusuyla sokak ortasında bağırarak istemektedir.

“Saadetten mi bu şaşkınlığımı

Paltomu tutuşundan

Elimi alıp hatırımı soruşundan

Ortak oluşundan mı sıkıntıma

Böyle durma karşımda

Böyle söyleme

Göğsünde sıkma başımı

İlgilenme her halimle

Ben dayanamam bu sevince

Ben dayanamam

Ya ağlamak geliyor içimden

Ya bağırarak sokak ortasında” (Akgün 2000:42).

Nahit Ulvi Akgün, İzmir'in en işlek mekânlarından olan Kemeraltı Çarşısı'nda gezerken Melahat Hanım ile karşılaşır. Burası şehrin hem alışveriş hem dinlenme eğlenme merkezlerinden biridir ve hemen her saat kalabalıktır. O ortamda aniden evlenme teklifinde bulunur ve 1952 yılında Melahat Hanım ile evlenir. Attila Er, Nahit Ulvi'yi anlattığı kitabında bu evlenme teklifini şu şekilde aktarır: “Bir gün Kemeraltı Çarşısı'nda gezerken, bir tesadüf eseri Melahat Hanım ile karşılaşır. Bir anlık bocalamadan sonra, onu bir köşeye çeker ve damdan düşer gibi ‘Hadi Melahat evlenelim artık’ der. Hiç ummadığı bir anda ve beklemediği bir yerde böylesine bir teklifle karşılaşan Melahat Hanım neye uğradığını şaşırır. Birkaç saniyelik şaşkınlıktan sonra kendini toparlar ve bu teklifin burada yapılamayacağını, uygun bir zamanda ve makul bir yerde teklif edilebileceğini söyler, Nahit Ulvi'ye. Ancak, o şair ruhunun verdiği

rahatlıkla, birbirlerini yıllardır tanıdıklarını ve bu nedenle de teklifinin makul olduğunu yineler” (Er 1998: 13). “22 Ocak 1952” başlığını taşıyan şiiri bir aşkın evlilikle neticelenmesinin ürünüdür. Şiir şöyledir:

“Sonuna kadar açık pencerelerimizi
Geldi beklediğimiz gün üzerine titrediğimiz gün
Geldi sessiz sedasız ne üzüntülerden sonra
Kutlasın diye kurdu kuşu çağırdığımız gün

Kendi elimizle yerleştirdik eşyamızı
Odamızı mutfığımız düzdük
Karyola koltuk tencere
Bellediler yerlerini

Dokunduğumuz yer sevgiyle aydınlanır
Gün ışığı düşer duvarlarımıza
Gözlerimizin aynasında geçmiş saatler
Mesut başlarımız aynı yastıkta” (Akgün, 2000: 46)

22 Ocak 1952 tarihi, Melahat Hanım ve Nahit Ulvi için yaşamlarının en önemli günlerinden biridir. Üzerine titrenilen o günde bütün üzüntüler son bulmuştur. Şiirin ikinci dördlüğünden genç bir çiftin evlilik öncesi evlerini kendi arzuları doğrultusunda yerleştirme hâli vardır. Karyola, koltuk, tencere vb. gibi eşyalar evin her bir köşesinde yerini belirlemiş ve artık alışkanlıkların başlangıcını oluşturmuştur. Şiirin son dördlüğünde sevginin aydınlatıcı gücünden bahsedilerek, “Mesut başlarımız aynı yastıkta” ifadesi ile *bir yastıkta yaşlanmak* dileğinin başlangıcını yaşamında arzulamış gibidir.

Nahit Ulvi “Daima” adlı şiirinde de Melâhat Hanım’ı anlatmıştır. Şiirde, eşine duyduğu aşkla onun mutluluğu için çabalayan bir kadın profili çizilmiştir. Evin içinde gülümseyerek işlerini yapan, eşine saygısını her zaman koruyan ve onun sıkıntılarına ortak olan bir kadındır bu. Hastalıkta ve sağlıkta beraber olduğu Melahat Hanım, artık şairin düşüncesine ve kağıdına sinmiştir. Anne, kardeş, eş vb. gibi bütün vasıfları bir arada barındıran, adeta eşinin her şeyi olan kadın şiirde şu mısralar ile ifade edilmiştir:

“Etrafımda dolanır
Bakar gözlerimin içine
Öksürsem ürperir
Titrer üzerime
Kahvemi pişirir gülümseyerek
Aman köpüğü taşmasın der gibi
Onun ellerinden yerim salatanın en güzelini

Saygılı iyi titiz
 Daima üstümde kanatları
 Annem mi kardeşim mi hayır
 Ama onlardan ileri
 Uyanınca sevinirim yanımda oluşuna
 Hastalıkta sağlıkta beraber
 Ben onunla sarılırım işime
 O benimle mutfağa girer
 Hayatıma karıştı nasıl anlatayım
 Elbiseme düşünceme kağıdıma sindi
 Sevincime sıkıntım ortak
 Bölüştüğümüz ekmek gibi su gibi” (Akgün, 2000: 47).

2.2. Milas

Muğla'nın Milas ilçesinde doğan şair şiirlerinde bu ilçeye sıklıkla yer vermektedir. Yaptığı bir söyleşide diğer sanat dallarına duyduğu ilgiyi şöyle anlatır: “Evet.. özellikle tiyatroya. Evde yüklerde arkadaşlara sahne oyunu gösterileri yapardım. Sonradan şiire başladım. Tiyatroya olan sevgim içimde kaldı.” (Er, 1998: 22) *Tiyatrocu* adlı şiirinde İzmir'e taşınmadan önce yaşadığı Milas'taki evi ve tiyatroya dair anılarını anlatır.

“Milas'ta evimiz çeşmeye karşı
 Bahçesinde portakal limon nar
 Tiyatro oynardım sahnem yükler
 Perdem türlü renkte çarşaf lar
 Ayağымda potin elimde baston
 Ben görünürdüm açılır perde
 Komşu kızını kaçırdım o an
 Öperdim oyun gereği sözde” (Akgün 2000: 284)

Nahit Ulvi Akgün “Delihüseyinler Türküsü” adlı şiirinde Milas'ın ovasından, Beçin Kalesi'nden, Soda Dağı'ndan ve Balavca deresinden bahsedilirken şairin babasından da söz edilmektedir. Nahit Ulvi'nin babası Mitat Bey Batı Trakyalıdır ve şiirde şöyle anlatılmaktadır:

“Ben Delihüseyinler'in torunu
 Babam Urumeli'den gelme
 Oraların yaşantısı dilinde

Düşman basmış yurdunu” (Akgün, 2000:144)

“Çatalçeşme”, “Datça’dan” ve “Sodra Dağı” adlı şiirlerinde de Milas’ı anlatır. Çatalçeşme şiirinde çocukluğunda geçirdiği yaz günleri vardır.

“Milas’ın içinde Çatalçeşme
Balavca Deresi’nde kazlar
Anılarda o geçmiş yazlar
Sesler doluşur pencere” (Akgün, 2000: 279)

Sodra Dağı şiirinde oranın insanlarına ve yaşam değerlerine yer vermiştir. Sodra Dağı gökyüzüne kurulmuş kadar yücedir.

“Bir dağ göğe kurulmuş Sodra
Sodra’da ünlü Gümüşkesen
Kuşlar kalkar hıdrellezden
Karışıklar birden çocuklara
Bir dağ göğe kurulmuş Sodra
Sodra’da renk renk uçurtmalar
Gökkuşağından bir şenlik var
Özlemle anılır yıllar sonra
Bir dağ göğe kurulmuş Sodra
Sodra’da yeni gecekondular
Geç vakit lambaları yanar
Cümbüşleri duyulur bir ara” (Akgün, 2000: 279)

2.3. Tramvay

Nahit Ulvi Akgün edebiyat çevresinden Behçet Necatigil, Naim Tiralı, Oktay Akbal, Özdemir Asaf, Tahir Alangu ve Salah Birsal gibi isimlerle genellikle cumartesi günleri Suna Kıraathanesi’nde buluşurdu. Bu buluşmalara tramvay ile gelen şairin şiirlerinde tramvay yer almaktadır. Salah Birsal şair bu tramvay yolculuklarını Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu kitabında şöyle anlatmaktadır: “Toplantılara en geç Nahit Ulvi gelir. Çünkü gelmeden önce günlük "tramvay safası" nı sürdürmek için ilkin Fatih'e çıkar, sonra Peyami Safa'nın bir romanının adı olan Fatih-Harbiye tramvayına atlar. Kimi zaman da daha uzun bir tramvay yolculuğu seçer ve bu günlük tapınmalarını bitirmeden Suna'ya adım atmaz. Nahit gelmiş geçmiş ozanlar içinde biricik tramvaysever'dir. Bu sevgisini de en çok akşamüstleri tramvayların en civcivli saatlerinde gösterir. O uzun yolculuklara da hep ayakta, kadınların yamacında göğüs gerer” (Birsal, 2013: 179).

Akşamüstü adlı şiirinde gün bitiminde evine ulaşmaya çabalayan insan kalabalığı anlatılır.

“Birinin yorgunluğu edasında
 Birinin koltuğunda somun
 Birinin buruşmuş şapkası
 Ya tramvaya koşar ya vapura
 Elinde çıkını elinde çantası” (Akgün, 2000: 27)

Sevdaş şiirinde âşık olmuş bir adamın tramvay sahanlığında bekleyişi ve aşkın tesiriyle sevincini arkadaşlarıyla paylaşması vardır.

“Bakıyorum üstüme başıma
 Geçerken vitrinlerin önünden
 Öyle bir beğeniyorum ki kendimi
 Sokakta yürüyüşüm de değişti
 Selam verişim de
 Aşkımı anlatıyorum arkadaşlarıma
 Bilmem kaçınıca defa
 Sorma sevincimi
 Şarkımı söylüyorum tramvay sahanlığında” (Akgün: 2000: 58)

Akgün’ün Zor adlı şiirinde tramvay, işe yetişmek için kullanılacak olan başlıca ulaşım araçlarındandır. Herkesin payına düşen zorlu veya rahat bir yaşam vardır. Eve ekmek getirmek için tramvaya geç kalınmamalıdır.

[...]
 “Herkesin payına düşen bir yaşam var
 Sen yıllar yılı yadırgadın payını
 Yıllar yılı acı buruk
 On paralık mutlu saatler
 Dür artık defterini
 Bak eve ekmek gerek
 İşe geç kalasın
 Tramvay otobüs kaçacak” (Akgün, 2000: 85)

2.4. Öğrencilik Yılları

1940’lı yıllarda Samim Kocagöz’ün tavsiyesiyle Felsefe bölümüne kaydolan Akgün öğrencilik yıllarında kaldığı evin soğuk olması sebebiyle ısınmak için geceleri dolabın içine sığındı. Oktay Akbal, bu dolap ile ilgili bir yazısında bundan şöyle bahseder:

“Nahit Ulvi’yi düşündüğüm zaman aklıma hep bir yük dolabı geliyor, İçine iki üç kat yatak, bir iki yorgan atılan, daracık tahta kurusu dolu, eski zamanların ahşap evlerinde bol bol bulunan cinsten bir dolap. Gözümün önünde tombul vücudunu bu dar ve sıkıntılı hücreye yerleştirmeye çalışan, o ufacık yerde bir mum ışığında felsefe kitabını karıştıran veya aşk ve avarelik üzerine mısralar çiziktiren şair dostumu görüyorum. Kim bilir o güzelim şiirlerden hangilerini o meşhur dolabın karanlığı, sıcaklığı içinde yazdı. Orada hangi hülyalara eski unutulmayacak hatıralara kendini bıraktı. Çocukluğun, ilk gençliğin renk renk sevgilerini, yaşadığı eşi benzeri olmayan anları bir kere daha bütün zenginliğiyle içinde yaşadı.

Sözünü ettiğim dolabı görmüş değilim. Bilmem bizim dostlardan gören var mıdır? Yalnız Gedikpaşaya yakın bir yerde olduğunu biliyorum. Galiba bir Rum madamının evinde en üst kattaydı. Şöyle Marmarayı iki bina arsından gören ufacık pencereci bomboş bir oda. Tabii ne soba vardı içinde ne de külüstür bir mangal. Buz keserdi şair dostum geceleri. Attığı iki kadeh şarap da ısıtmazdı ki onu! Ne de şiir yazmak, ders çalışmak, hayale dalmak. Laf aramızda bunlar daha çok insanı üşüten şeylerdir. O da kestirme çare olarak dolaba girmeyi düşündü. Boş bir dolaptı bu. Dört tarafı kapalı, sıcak mı sıcak. Vücuduna göreymiş. Yatağı, şarap şişesini hemen oraya taşımış, sığağa huzura kavuşabilmişti.” (Akbal, 1951: 13)

Nahit Ulvi Akgün “Kırkklı Yıllar” adlı şiirinde Gedikpaşa’da bulunan odasından ve o yıllardan bahsetmektedir.

“Kırkklı yıllar İstanbul’dayım
 Beyoğlu’nu basmış kırk haramiler
 Gedikpaşa yakınlarında odam
 İki yanı koca koca pencere
 Ayağımın altında Marmara
 Marmara’da oyuncak gemiler
 Kırkklı yıllar İstanbul’dayım
 Geceleri gazeteci çocuklar
 Bunca serüven bunca anı
 Yazarı çizeri ozanı
 Köşe başlarında bekleyen
 Çokluk birileri var
 Kırkklı yıllar İstanbul’dayım
 Yıkılmamış daha o ahşap ev
 Daha sağ bakkal Yunus Efendi
 Yalanı dolanı fendi
 Herkes tedirgin gün gün
 Radyoda söylev üstüne söylev
 Kentler yanıyor alev alev” (Akgün, 2000:275)

2.5. Öğretmenlik Mesleği

Türkçe, Felsefe ve Edebiyat öğretmenliği yapan Nahit Ulvi Akgün, çocuğu olmasa da kendi çocuğu gibi sevdiği birçok öğrencisi vardır. Tanıdığım Öğretmen adlı şiirinde kendi öğretmenlik vasıflarını ve öğrencilerini anımsamış gibidir.

“İşte türlü halleri öğrencilerin
 Kimini hoş görür kimine göz yumarsın
 Hepsinin cıvıl cıvıl atar kalbi
 Yaşadığın onlardan belli
 Gözleri büyür büyür çocuklarının
 Derslerin ötesinde yüzer gider
 Boya içinde dişleri
 O ne özür dileyişler
 Hastalasan ayrı düşsen bir gün
 Binlerce parmak kalkar uykunda
 Şaşırır kalırsın sevinçten
 Ne kadar sağsın ortalarında” (Akgün, 2000: 33)

2.6. İzmir

Şiirlerinin büyük bir kısmında İzmir şehrinin yansımaları görülür. Şairin İzmir’i yoğun olarak anlattığı şiirleri şunlardır: “Karşıyaka Vapuru, İzmir Mektubu, Kordon, Gazi Heykeli’nde Güvercinler, Gazi Heykeli’nde ‘Dağ Başını Duman Almış’, Alsancak Gülleri, İzmir Görünümleri, Datça’dan, Gazi Heykeli’nde Tortop Güvercinler, Gazi Heykeli’nde Kimi Ak Kimi Al Kimi Mavi Güvercinler, İzmir’in Kavakları, İzmir’den Bir Görünüm, Eski İzmir.”

İzmir’de uzun yıllar yaşamını sürdüren Akgün’ün şiirinin mekanları çoğunlukla İzmir’dir. Birçok hayat görünümünü İzmir’in sokaklarından, meydanlarında, caddelerinden şiirine yansıtmıştır. Vapur, deniz, güvercinler, kordon şiirlerinde sıklıkla kullandığı unsurlardadır. İzmir Görünümleri adlı şiiri bu unsurların yer alışına en güzel örnektir.

“I
 Kuşlar bir kalkar bir konar
 Ben diyeyim yüz siz deyin bin
 Bir cıvıltı bir cıvıltı
 Kuş açmış ağaçlar
 II
 Onlar öyle rahat öyle özgür
 Denize karşı havaya karşı
 Elleri tahta oyuncaklar
 Kordonboyu’nda kapıcı çocukları

[...]

IV

Gazi Haykeli'nde dost güvercinler

Neleri anımsatmazlar ki

Bir havalanmasınlar topluca

Patladı sanırsın kestane fişekleri” (Akgün, 2000: 235)

2.7. Paris

1976'da emekli olduktan sonra Rusya ve Fransa gibi ülkelere seyahat eden Nahit Ulvi Akgün, dünya şehirlerini görme fırsatını bulur. Onu en çok etkileyen şehirlerin başında Paris gelmektedir. Etkilenmesini anlatması bakımından *Paris* adlı şiiri önemlidir. Paris sokaklarını gizemli ve loş sokaklarından bahseder ve herkesin bir Paris'i olduğunu söyler. Paris'in ünlü şairi Baudelaire'i anımsatan şiirde, İzmir'den sonra şehirle mekân ilgisini kurabildiği bu ünlü aşk kentinin insanla ilişkisini görmek mümkündür.

“Herkesin bir Paris'i vardır

Gece gündüz düşlerine giren

Geçilmez yontudan çiçekten

En güzel saat mavi akşamlardır

Herkesin bir Paris'i vardır

Köprülerin altından akıp giden

Ozanların sesidir direten

Anlatır öyküleri yıllardır

Herkesin bir Paris'i vardır

Paris'ten başkadır o Paris

İçlerinde bir gömü bir giz

Yaşanılan loş sokaklardır” (Akgün 2000: 260)

Sonuç

Nahit Ulvi Akgün'ün yaşama karşı yazdığı birçok lirik şiiri vardır. Hiç durmaksızın sürüp giden yaşamı en iyi şekilde gözlemleyişi şiirlerinin başarısını oluşturur. İlk ve son şiirleri arasında üslup olarak pek fazla değişim yoktur. Seçtiği konular değişiklik gösterse de okuyucuya şiirin hissettirdikleri aynı samimiyeti vermektedir.

Onun şiirlerini yaşamından ayrı düşünmek imkansızdır. Yaşamın hissettirdiği aşkla eşi Melahat hanıma, doğduğu yer olan Milas'a, yaşamını sürdürdüğü İzmir'e, öğrencilik yıllarındaki anlarına, gezip gördüğü yabancı şehirlere şiirler yazar. Bu yazdıkları onun otobiyografisinin en mühim yönlerini oluşturmaktadır.

Kaynakça

- Akgün, Nahit Ulvi (2000), Birisi, (Bütün Şiirleri), Adam Yayınları: İstanbul.
- Attila Er (1998), 1940 Kuşağının Son Romantik Şairi Nahit Ulvi Akgün Yaşamı, Sanatı, Eserleri, Buğra Yayınları: İzmir.
- Doğan, Mehmet H. (1998), Şimdi Uzaklardasın, Adam Yayınları: İstanbul.
- Işık, İhsan (2014), Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi, (I. Cilt – Genişletilmiş 3. Baskı), Elvan Yayınları: Ankara.
- Kutlu, Mustafa (Ed.) (1977), Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (C.1), Dergâh Yayınları: İstanbul.
- Oktaç Akbal, (Kasım 1951), “Şair Dostlarım-Nahit Ulvi Akgün”, Varlık, S. 369, s. 13.
- Salah Bırsel (2013), “Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu”, Sel Yayıncılık: İstanbul.